

**АНАЛИЗ НА КОНТРОЛНАТА ДЕЙНОСТ НА НАПОО
ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБУЧЕНИЕ**
за периода м. януари – ноември 2017 г.

В изпълнение на чл. 49в от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Плана за контролната дейност на НАПОО през 2017 г., е осъществен последващ контрол на дейността на лицензираните центрове за професионално обучение от цялата страна.

На горното основание са извършени проверки на общо **119**, подбрани на случаен принцип при прегледа на информацията в Информационната система на НАПОО.

Основният критерий за подбора беше – прикачени в системата издадени с грешки в реквизитите, документи за придобита квалификация.

Резултатите са обобщени както следва:

1. ЦПО, проверени във връзка с непредставени през Информационната система на НАПОО годишна информация за дейността и годишен доклад за самооценка на качеството за 2016 г., дължими на основание чл. 22, ал. 8 от ЗПОО.

- От 1043 центъра с активна лицензия (към 01.01.2017 г.), **127** центъра (12,2%) не са подали годишна информация за своята дейност през 2016 г., а **314** (30,1%) центъра не са подали докладите за самооценка на качеството, с което са нарушили чл. 22, ал.8 от ЗПОО. След анализ на данните бе установено, че 115 центъра **не са изпълнили и двете си задължения**. Същите представляват **11,2%** от общия брой на лицензираните центрове.

14 центъра са подали годишната си информация за дейността през 2016 г. с нулеви стойности, което индиректно говори за липса на дейност през изтеклите 12 месеца на предходната година.

- **Пълна проверка на прикачените в информационната система документи за придобита квалификация – удостоверения за професионално обучение и свидетелства за професионална квалификация.** Това се наложи като мярка заради констатирани неточности в попълването на реквизитите на документите, представляващи нарушение на разпоредбите на Наредба №8 за информацията и документите за системата на народната просвета, влязла в сила м. август 2016 г.

При проверката на **всички 1043** центъра с активна лицензия в Информационната система са констатирани над 50% грешки в издадените документи, поради което това остана и основен акцент в последвалите проверки през цялата година, придобил постоянен характер, особено след изменението в Закона за професионалното образование и обучение, влязло в сила от 1 август 2016 г. Вписаният в чл. 40б в ЗПОО нов текст, че документите, издавани от частните центрове за професионално обучение, се включват в Регистъра на издадените документи по чл. 42, т. 11 от ЗПОО след проверка в информационната система на НАПОО, ако обучението или валидирането е извършено при спазване на изискванията на закона и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия.

Документите по ал. 1 не следва да се включват в регистъра по чл. 42, т. 11, когато се установят съществени нарушения на този закон и на съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия, за което Националната агенция за професионално образование и обучение писмено уведомява центъра за професионално обучение.

Цитираната разпоредба на закона е особено важна и изисква да продължим работата в тази посока.

Предприетите от НАПОО мерки за недопускане на по-нататъшни грешки при попълването на документите за придобита квалификация са:

- Качени на интернет - сайта на Агенцията правилно попълнени образци на удостоверение за професионално обучение и свидетелство за професионална квалификация с всички техни реквизити съгласно нормативната уредба;
- Приоритетно и подробно разглеждане на темата за документацията поръчвана, водена, издавана и съхранявана от центрите за професионално обучение в проведените в страната 8 информационни дни (3 в София и 8 в страната) през отчетния период.

2. Проверки на центрове, непроверявани за спазване на изискванията и условията на лицензията, или проверявани, с издадени им предписания за отстраняване на констатираните несъответствия, но неподали доклад за предприетите мерки за отстраняването им.

Общ брой проверени центрове на мястото на провеждане на дейността им за периода януари – декември 2017 г. - 119:

От които: **96 (81%)** в цялата страна и **23 (19%)** в София.

При проверките експертите на НАПОО констатираха, че най-честите грешки, допускани при попълването на документите остават почти без промяна, сравнени с 2016 г. като продължават да се издават:

- Документи, попълнени на ръка, в разрез с разпоредбата на чл. 43, ал. 1 от Наредба № 8 за документите за системата на предучилищното и училищното образование на МОН, която изисква същите да са попълнени на компютър;
- Неправилно записване на гражданството на обученото лице (българско, вместо България);
- Непълно изписване името на центъра – със съкращения, различно от името по лицензия;
- Положени на определените места печати – тип „щемпел“ или на чужд език с червено или зелено мастило. Тук следва да отбележим и проверките, направени през информационната система на НАПОО за печатите, с които подпечатват документите с фабрична номерация държавните и общински центрове за професионално обучение. С изменението в ЗПОО – бе въведен нов чл. 40а, който регламентира поставянето на печат с изображение на държавния герб от тези центрове.
- Неправилно водене на регистрационните книги за издадените документи – неправилно номериране; неномерирани страници; използвани образци на книги, които не са предназначени за центрите за професионално обучение, регистрационните книги се водят само в електронен вид, не са прошнуровани и страниците не са номерирани, както е изискването на чл. 85 от Наредба № 4 и пр.;

Изменението в ЗПОО, влязло в сила от 01.08.2016 г. постави на дневен ред въпросите, свързани с преработването на учебните планове и програми от центрите, а влизането в сила и на новите рамкови програми от м. март 2017 г. – конкретизира необходимите промени, които всички центрове следва да предприемат за осъвременяване на учебните си планове и програми.

Положителната практика, стартирала през м. септември 2015 г. – за писмено уведомяване – (с официално писмо) на проверените центрове за констатираните съществени несъответствия/нарушения по време на проверката дава своите положителни резултати при над 80% от проверените центрове. Доказателство за това са получените писмени доклади с

приложени доказателства от центровете за предприетите от тях действия за по-нататъшно недопускане на несъответствия и нарушения и за отстраняване на допуснатите нередности. Въпреки това е относително висок броя на центровете, които не подават доклада, дължим към НАПОО съгласно утвърдената процедура за Последващ контрол. Например, към 30.11.2017 г. **28** центъра (24% от общия брой проверени) не са представили в сроковете, определени им при проверката, докладите си с доказателства какво са предприели за отстраняване на несъответствията.

3. Тематични проверки

а) по жалби и сигнали – по искане на разследващи органи по различни преписки с МВР и техни подразделения, свързани с достоверността на издадените от центровете документи;

б) проверки на документацията на процедури по валидиране – 3 бр. В процеса на проверката експертите на НАПОО дават и важни пояснения за правилното попълване на съпътстващите процедурата документи. Съществени отклонения от процедурата, приета с Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на знания, умения и компетентности (ДВ., бр. 96 от 21.11.2014 г.) не са констатирани.

В резултат на извършените проверки в периода **януари – 30 ноември 2017 г.** можем да направим следните **изводи**:

1. Центровете изпитват все по-малки затруднения при работата си в Информационната система на НАПОО. Същите се справят успешно с въведените нови модули в системата, свързани със заявяването, получаването, издаването и отчитането на документи с фабрична номерация.
2. Въвеждането на Регистъра на издадените от центровете документи, позволи на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ да анализират подробно допусканите грешки и неточности при попълването на документите, удостоверяващи завършването на различни курсове – свидетелства за професионална квалификация и удостоверения за професионално обучение. Относително големия брой допускани грешки оставя проблема като приоритетен и при бъдещите проверки.
3. Центровете допускат грешки и неточности при провеждането на държавния изпит по теория и практика на професията/специалността и при прилагане разпоредбите на Наредба № 8 – за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование.
4. Информационните дни са ефикасно средство за повишаване качеството и административния капацитет на центровете за професионално обучение и тази дейност следва да продължи и в следващата година.